

tiam ex esse ad non esse per potentiam in se, ob idque potquam semel producti fuerunt, suapte natura esse entia quaedam necessaria. Quod claris affirmat 2. contra gentes cap. 10. & 55. quibus in locis docet, Angelos simpliciter esse necessario, eo quod in se non habeant potentiam ad non esse. Possentamen non esse, per potentiam in alio, nempe in Deo, qui, si suspendat influxum, quo liberè eis esse confert, continuo eos in nihilum rediget.

Contra hoc argumentatur Aureolus apud Capreolum in 1. dist. 8. quaest. 3. Quoniam si Angeli secundum suam naturam dehere non possunt, sed necessario essent, tunc secundum suam naturam non possent non esse: sed quod secundum suam naturam non potest non esse, neque divina potentia potest non esse: cum ergo contrarium sit fidei affirmare Angelos, aut Coelos divina potentia non posse non esse: fit, ut dicendum non sit, eos suapte natura necessario esse, sed potius suapte natura posse non esse.

Deinde argumentatur quidam alij, qui censent sententiam D. Thomae tutam non esse in fide, quoniam Paulus 1. ad Timoth. 6. affirmat, *sub Deum habere immortalitatem*: ergo Angeli mortalitatem habent, desinereque suapte natura possunt.

Præterea, quoniam in 6. Synodo generali in epistola Sophronij Patriarchæ Hierosolymitani, que habetur actione 11. & approbatur itaque orthodoxa ab universa synodo actione 13. dicitur, intellectualia & invisibilia non mori, & corrumpi, ut sensibilia, quæ sunt & transeunt: non tamen esse immortalia per naturam, sed per gratiam ea à morte, & corruptione coercentem.

Supposita distinctione illa potentiae passivæ, aut quasi passivæ, in naturalem & logicam, suppositoque hanc non aliud esse, quam non repugnantiam, ut fit id quod secundum eam dicitur possibile, quæ omnia latè exposuimus cum Aristotele 2. de interpretatione cap. 3. fit prima conclusio. Angeli suapte natura mutari nequeunt substantialiter per causas naturales ab esse ad non esse, neque in eis est potentia aliqua naturalis ad talem mutationem, & ideo suapte natura, quem admodum sunt simpliciter immortales, comparatione causarum omnium naturalium, & non ratione alicuius domi superadditi, ut erant primi parentes in statu innocentie, & erant beati post corporum resurrectionem: ita postquam semel esse à Deo acceptum per creationem, sunt entia suapte natura necessaria, si ad causas naturales referantur. Hæc conclusio est, quam D. Thomas hoc loco & alijs etatis intendit, & tantum abest ut parum fidei sit consona, ut & principijs philosophiæ, & doctrinæ fidei sit maxime consona. In concilio namque Lateranensi sub Leone 10. sessione 8. damnantur, qui affirmant animam rationalem, saltem secundum philosophiam, esse mortalem. Quod si anima rationalis, neque secundum philosophiam mortalis est, utiq; suapte natura est immortalis, eo quod suapte natura, seclusoque quocumque dono supernaturali, non habeat, unde vi causarum naturalium corrumpti, desinereve possit: idem verò maiori cum ratione de Angelo est dicendum, & pari etiam ratione de cælo. Quare, eo ipso quod esse acceptum, entia necessaria sunt suapte natura, si cum causis naturalibus comparètur. Quod verò in angelis non sit potentia realis ad non esse,

ex se est notum. Constatque id optimè Cæciliæ, quoniam nulla potentia, nullaque inclinatio naturalis est primo ad non esse, ut materia prima: ligni ex eo est potentia ad non esse ligni, quod est potentia ad esse ignis, quod pugnat cum esse ligni in eadem materia: quare cum in angelis non detur aliquid, quod sit potentia ad aliud esse, quod pugnet cum esse angeli: fit ut in eo non detur potentia realis ad non esse. Cæli verò, si materiam habent specie distinctam à materia inferiorum corporum, cum careant potentia ad aliam formam, carent etiam potentia ad non esse. Si verò materiam habeant eiusdem speciei cum materia corporum inferiorum, dicendum est, à forma Cæli, quæ neque qualitatem alicui contrariam secum patitur, neque illam ut dispositionem exigit, provenire, quod ut agentium naturalium corruptionis expertes sint, desinereque nulla ratione queant: de qua re infra dum de opere sex dierum sermo erit.

Secunda conclusio. Angeli, ac cæli possunt non esse per potentiam divinum, daturq; in eis potentia, non quidem realis ac naturalis, sed logica (id est, non repugnantia, ut non sint per potentiam divinam) fundata in ipsorum naturis: quare suapte natura possunt non esse collatione facta cum potentia divina. Hanc intendit etiam D. Tho. hoc loco, & alijs citatis, dum docet, Angelos ac cælos posse non esse, non quidem per potentiam in se, sed per potentiam in Deo. Loquitur enim de sola potentia reali, neque negat potentiam logicam in naturis eorum fundatam comparatione potentie divine. Hanc & præcedentem conclusionem satis perspicue paucis ostendimus supra quaest. 3. artic. 4. disputatione 1.

Ad argumentum igitur Aureoli dicendi est, angelos secundum suam naturam non posse desinere, sed necessario esse, comparatione dumtaxat agentium naturalium, non vero comparatione Dei. Quando verò inferit, quod si id ita esset, tunc secundum suam naturam non possent non esse, admitrenda est sequela, si sermo sit de potentia naturali, & comparatione agentium naturalium: neganda verò est, si sermo sit de potentia logica comparatione potentie divine: quando verò ulterius subsument, id quod secundum suam naturam non potest non esse, neque divina potentia posse non esse, neganda est minor, si in priori parte sit sermo de eo, quod secundum suam naturam non potest non esse per potentiam naturalem, quæ in ipso ad id fit, & comparatione agentium naturalium dumtaxat, in quo solent sententiæ præter argumentum.

Ad testimonium Pauli dicendum est, Paulum loqui de immortalitate omni ex parte, comparatione cuiusque potentie, quo pacto Angeli immortales non sunt, sed solum comparatione agentium naturalium.

Ad testimonium verò Sophronij dicendum est, hunc habere sensum, intellectualia non esse immortalia per naturam, ut Deus est, quasi suapte natura non habeant potentiam logicam, seu non repugnantiam, ut non sint per potentiam divinam: esse verò immortalia per gratiam, hoc est, per liberum influxum Dei, quo ea conservant, ne in nihilum redigantur. Atque hæc planior & melior explicatio est, quam ea, quam circa eundem locum ut dicit Miranda in sua Summa.

confutatur, tum.

si materia habent quædam incorruptibiles sine suapte natura.

Secunda conclusio. Angeli & Cæli desinere esse possibile per potentiam divinam Dei, & logicam in ipso.

Ad primam argumentum in eo ratio.

Ad secundam.

Ad tertiam.

Aureolus enim obijcit. Primo.

Secundo.

Tertio.

Potentia passiva aut quasi passiva, alia naturalis, alia logica. Prima conclusio. Angeli suapte natura sunt immortales per causas naturales.

Anima rationalis neque secundum philosophiam est mortalis.

Angeli & cæli eo ipso quod esse acceptum, entia necessaria sunt suapte natura.